

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΓΡΑΦΕΤΑΙ - 3

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

(αποσπάσματα από την Ιστορία των ανταποικιακών αντί-εθνικιστικών αγώνων για Ανεξαρτησία πριν το 1960)

Εισαγωγή

Μετά την επικράτηση των εθνικιστών στις ηγεμονικές δομές της χριστιανικής κοινότητας (εκκλησία, άρχουσες τάξεις) η παλιά Ορθόδοξη Ρωμεική ταυτότητα υποχώρησε και απορροφήθηκε στη νεοελληνική. Από την δεκαετία του 1920 όμως άρχισαν να διαμορφώνονται τα σύγχρονα αντι-εθνικιστικά ρεύματα που αποτέλεσαν και την πρώτη διατύπωση μιας κυπριακής συνείδησης που υποστήριζε την ανάπτυξη ενός ανεξαρτησιακού αντι-αποικιακού κινήματος.

Το ρεύμα της κυπριακής συνείδησης είχε από τότε 2 τάσεις: την αριστερή -επαναστατική και την φιλελεύθερη- μεταρρυθμιστική. Αυτές οι 2 τάσεις έκφραζαν ουσιαστικά και 2 διαφορετικά κοινωνικά στρώματα - η επαναστατική τάση τόνιζε τη χρήση του εθνικισμού από την άρχουσα τάξη και την Αποικιοκρατία για να διαχωρίζει τους καταπιεσμένους Ελληνες-Τούρκους και να νομιμοποιεί έτσι την εξουσία της. Έκφραζε με αυτήν την έννοια τα νέα ριζοσπαστικά στρώματα των προλεταριών των πόλεων.

Η φιλελεύθερη τάση, που εκπροσωπούσε μεσοαστικά στρώματα, στόχευε στη διαμόρφωση, μέσω μεταρρυθμίσεων, ενός σύγχρονου κράτους δικαίου.

Το ρεύμα της Κυπριακής συνείδησης (ιδιαίτερα το εργατικό - επαναστατικό) όχι μόνο αποσιωπάται από την ιστορία που κατασκευάζουν οι «Ιστορικοί της εθνικής πολιτικής» αλλά και αντιμετώπισε την καταπίεση τόσο από τις τοπικές εξουσίες όσο και από την αγγλική Αποικιοκρατία.

Η επιβίωση του, ωστόσο, και επανεμφάνιση του σχεδόν κάθε δεκαετία είναι χαρακτηριστική της βαθείας του ρίζας στη δυναμική της κυπριακής ιστορίας της Μοντέρνας εποχής. Γιατί ουσιαστικά αποτελεί την πραγματική Ιστορική συνέχεια των λαϊκών κινημάτων του 18ου και του 19ου αιώνα. Η κυπριακή συνείδηση ήταν και είναι η πραγματική μοντέρνα κυπριακή ταυτότητα. Είναι, δηλαδή, μια ανείπωτη αλήθεια.

Το Εργατικό Επαναστατικό κίνημα

Εφημερίδα ΠΥΡΣΟΣ: 1922

«...Εξετάσαμε επίσης την ένωση μας με την Ελλάδα και την απορρίπτουμε γιατί η Ελλάδα, το Αστικό Ελληνικό κράτος δεν έχει καμιά διαφορά από το Αγγλικό, αλλάζουμε την εκμετάλευση μας αντί από το Αγγλικό κεφάλαιο από το Ελληνικό μα πάντα κεφάλαιο, δηλαδή εκμετάλευση θα υπάρχει και από την άλλη μεριά, κακοριζικιά, φτώχεια, πείνα...». τεύχος 12.

Εφημερίδα ΝΕΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ, 1925

«... Πρώτη μας φροντίδα είναι να εξαλείψουμε κάθε φυλετικό μίσος και να γίνουμε κήρυκες της ενώσεως όλων των φτωχών για την ομαδική επιδίωξη των συμφερόντων τους... Θα σταθούμε αντιμέτωποι κάθε πατριδοκάπηλου εθνικιστή πολιτικάντη και θα εργασθούμε **για την ανεξαρτησία της Κύπρου**, μακριά από κάθε επιρροή και προστασία απ' τα έξω...».

Ανεξαρτησιακά/αυτονομιστικά κόμματα - κινήματα τη δεκαετία του 1920

Μετά τις εκλογές του 1925, που ηττήθηκαν οι εθνικιστές υποψήφιοι, για πρώτη φορά για πολλά χρόνια, κατατέθηκε κοινή αντιφώνηση Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου στην προσφώνηση του Κυβερνήτη. Η αντιφώνηση δεν περιείχε αναφορά στο θέμα της Ένωσης, και ζητούσε την κατάργηση του φόρου υποτέλειας, βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών για τους εργάτες και αγρότες, κατάργηση της δεκαετίας και άλλα οικονομικά και κοινωνικά αιτήματα.

...Τον Απρίλη του 1925, με την ευκαιρία των Πανελληνίων Αγώνων στη Λεμεσό, το [Κ.Κ.Κ.](#) διανέμει φυλλάδια με αίτημα την ανεξαρτησία της Κύπρου!

Ένα άλλο, σ' αυτό το στάδιο, πιο σημαντικό αριθμητικά κίνημα είναι το κίνημα των αγροτών που φαίνεται σ' αυτά τα χρόνια να οργανώνεται αυτόνομα από το σύστημα πελατείας, χρεών και προσωπικών δεσμών, που παραδοσιακά ένωνε τους αγρότες με τους εμπόρους και δικηγόρους πολιτικούς. Όπως ανάφερα ήδη, το Δεκέμβρη του 1922 μια μαζική συνάντηση αγροτών στη Λεμεσό είχε διεκδικήσει βελτίωση των αγροτικών συνθηκών. Τον Απρίλη του 1924 οργανώθηκε στο Λευκόνοικο, με πρωτεργάτη το δικηγόρο Κυριάκο Ρωσσίδη, Αγροτικό Συνέδριο με συμμετοχή Ελλήνων και Τούρκων αγροτών. Τα αιτήματα του συνεδρίου ήταν η ίδρυση αγροτικής τράπεζας, η κατάργηση της δεκαετίας και η επίλυση άλλων αγροτικών προβλημάτων, ενώ το συνέδριο αποφάσισε να μην καταπιαστεί με πολιτικά θέματα. Τον Ιούλιο του 1925 έγινε δεύτερο Αγροτικό Συνέδριο στη Λευκωσία, και ο Ρωσσίδης δημοσιεύει βιβλίο με τίτλο: Η πολιτική του Αγροτικού Κόμματος, όπου κυρίως εκθέτει τα Πρακτικά του Β' Παναγροτικού Συνεδρίου.

Το συνέδριο αυτό δημιούργησε Αγροτικό Ελληνοτουρκικό Κόμμα. Οι ομιλητές στο Συνέδριο, Έλληνες και Τούρκοι, εξήραν τη σημασία που θα είχε η Ελληνοτουρκική συνεργασία στο Νομοθετικό Συμβούλιο, και σύνταξαν κοινό υπόμνημα για τη λύση των σοβαρών αγροτικών ζητημάτων.

Ένα άλλο σύγχρονο κίνημα που εγκολπωνόταν τις Βενιζελικές βασικά ιδέες, που αντιτίθεντο στον άκρατο εθνικισμό της ντόπιας αστικής ηγεσίας αυτή την περίοδο, ήταν αυτό του Γ.Χ" Παύλου. Ο Χ" Παύλου άρχισε σαν δάσκαλος και μετά σπούδασε νομικά στην Αθήνα. Ήταν πρόεδρος της συντεχνίας των δασκάλων, και από το 1920 του Εργατικού Σωματείου της Λευκωσίας. Δημοσίευε στην εφημερίδα Λαϊκή όπου υποστήριζε συνεργασία με την Κυβέρνηση, και τους Τουρκοκυπρίους, προσανατολισμό προς την κατεύθυνση της επίλυσης των ντόπιων κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων, κατάργηση του φόρου

υποτελείας και της δεκαετίας και την επιδίωξη ενός πιο φιλελεύθερου συντάγματος.

Τα πολιτικά κόμματα στην Κύπρο 1878-1955.

Μ. Ατταλίου

Μανιφέστο ΚΚΚ - 1931

Οι τσιφλικάδες, η Εκκλησία οι τοκογλύφοι, οι έμποροι και βιομηχάνοι προσπαθούν με κάθε τρόπο να σταματήσουν την «αριστεροποίηση» των μαζών και να τις αποτρέψουν από τον πραγματικά επαναστατικό δρόμο. Γι' αυτό αναζωογονούν και γαλβανίζουν το πεθαμμένο σύνθημα της Ένωσης με την Ελλάδα και μάλιστα το παρουσιάζουν ως την πανάκεια που θα σώσει τη φτωχολογιά από την οικονομική κρίση.

Όπως οι αρχαίοι δούλοι κι οι καταστρεμμένοι χειροτέχνες της ρωμαϊκής εποχής, ανίκανοι να επαναστατήσουν ενάντια στο σύστημα της δουλείας και στο ετοιμόρροπο «αρχαίο» καθεστώς, ζητούσαν τη σωτηρία τους στον ουρανό κι ασπαζόμενοι τον Χριστιανισμό περίμεναν (όπως οι σημερινοί χιλιοστές) από μέρα σε μέρα τη «Δευτέρα Παρουσία» (όχι του Ανθία μα την «πραγματική»). Έτσι κι οι «ενωτικοί» της Κύπρου προσπαθούν να πείσουν τις εργαζόμενες μάζες ότι θα εύρουν τη σωτηρία τους μόνο στην Ελλάδα. Γι' αυτούς η Ελλάδα είναι πραγματικός παράδεισος. Ούτε κρίση έχει, ούτε δυστυχία. Όλος ο κόσμος ευημερεί, η παγκόσμια οικονομική κρίση που δε σταμάτησε στα σύνορα ούτε της βαθύπλουτης Αμερικής, ούτε της κραταιάς Αγγλικής Αυτοκρατορίας, σταμάτησαν ως εκ θαύματος στα σύνορα της μικράς Ελλάδας, η οποία αποτελεί μια ευτυχισμένη νήσο μέσα στον ωκεανό της δυστυχίας που παραδέρνει τον άλλο καπιταλιστικό κόσμο. (Οι ενωτικοί μας δεν ενδιαφέρονται να μας εξηγήσουν ποιοι λόγοι κάμνουν τους εργάτες της Ελλάδας ν' απεργούν και να σκοτώνονται κάθε μέρα στους δρόμους, γιατί οι αγρότες να εξεγείρονται, γιατί οι χωροφύλακες να σκοτώνουν τους αγρότες που δεν πληρώνουν τους φόρους κι άλλα πολλά γεγονότα του Ελληνικού παραδείσου).

Στο αναμεταξύ οι Κύπριοι εργαζόμενοι, αναμένοντας τη σωτηρία τους μέσα στον Ελληνικό παράδεισο, οφείλουν να καθίσουν ήσυχα, να μην επαναστατούν ενάντια στην εκμετάλλευση.

Εκτός όμως από τον καθαρό αντεπαναστατικό ρόλο, το σύνθημα της Ενώσεως με την Ελλάδα χρησιμοποιείται απ' ευθείας από τον εγγλέζικο ιμπεριαλισμό ως όπλο για τη διαίρεση του κυπριακού εργαζόμενου λαού. Η Κύπρος δεν κατοικείται μόνον από Έλληνες. Το 1/5 των κατοίκων της είναι Τούρκοι που είναι τόσο Κύπριοι όσο και οι Έλληνες και ας λένουν οι «Ενωτικοί» ότι οι Τούρκοι είναι «επήλυδες».

ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1930

«Επιτροπή για την Αυτονομία της Κύπρου»-δεκαετία τον 1930

Μια άλλη σημαντική εξέλιξη στην περίοδο της Παλμεροκρατίας στην Κύπρο ήταν οι διεργασίες σκέψης που έγιναν μεταξύ μιας πολιτικής ομάδας Κυπρίων στο Λονδίνο που έγινε γνωστή σαν «Κυπριακή Επιτροπή για την Αυτονομία της Κύπρου». Φαίνεται πως μέσα στην φιλελεύθερη ατμόσφαιρα της μητρόπολης και έξω από τον κομματικό ανταγωνισμό στον Κυπριακό χώρο, η επιτροπή αυτή αποτέλεσε την πρώτη κυπριακή οργάνωση που υιοθέτησε τη γραμμή που χάραξε ο Βενιζέλος για την Κύπρο: Η επιτροπή, που σύμφωνα με το Σέρβα, συμπεριλάμβανε σαν μέλη της τον Εύδωρο Ιωαννίδη (που είναι ο ιστορικός Λώρος Άλατος), τον Ιερόθεο Κυκκώτη, τον Εζεκία Παπαϊωάννου και το Γ. Πεύκο, διακήρυξε πως το μέλλον της Κύπρου βρισκόταν μόνο στα χέρια των Κυπρίων, και πως έπρεπε να ακολουθηθεί μια ανελικτική πορεία. Σαν πρώτο στάδιο έβλεπε την επανάκτηση των πολιτικών ελευθεριών, την κίνηση προς την αυτονομία, και σαν τελικό στόχο την εξάσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης. Η γραμμή αυτή της επιτροπής ήταν στο εθνικό θέμα η γραμμή του Βενιζέλου. Αλλά οι εθνικιστές της επιτέθηκαν σαν αριστερής και ανθενωτικής.

«Τα πολιτικά κόμματα...», Μ. Ατταλίδης

ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1940

Κόμμα Κοινωνικής Προόδου

Φαίνεται ότι υπήρχε ένα μέρος των Ελληνοκυπριακών Εμπορικών και επαγγελματικών ομάδων, το οποίο ευνοούσε λ.χ. μερικές από τις προσπάθειες των Βρεττανών για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στη δεκαετία του 1930. Το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της οπτικής γωνίας ήταν η έλλειψη εθνικιστικής ρητορικής και ενασχόληση με πρακτικά προβλήματα οικονομικής ανάπτυξης, για πολιτική σταθερότητα και συνειδητοποίηση της ανάγκης για ειρηνικό διακανονισμό των διαφορών μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

Έγινε μια προσπάθεια να εκφραστεί πολιτικά αυτή η αντίληψη με την πρωτοβουλία ενός γνωστού επιχειρηματία και τη συνεργασία άλλων επιχειρηματιών και επαγγελματιών με την οργάνωση του Κόμματος «Κοινωνικής Προόδου» μετά τον δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο.

«Τα πολιτικά κόμματα...», Μ. Ατταλίδης

Η ΚΥΠΡΟΣ ΓΑΙ ΤΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ

σύνθημα στους τοίχους και τα συλλαλητήρια της δεκαετίας του 60-70

1947-48

Το κίνημα για την Αυτοκυβέρνηση και οι ταξικές συγκρούσεις το 1947-48

Το 1947-49 η Κύπρος γνώρισε την πιο έντονη περίοδο κοινωνικής διαμάχης (ταξικής και πολιτικής) που γνώρισε μέχρι τότε. Ξέσπασαν μαζικές απεργίες εργατών εναντίον των οποίων συνασπίστηκαν η εκκλησία, η εθnikοφροσύνη και οι Άγγλοι. Ταυτόχρονα η Αριστερά πήρε μέρος στις διαπραγματεύσεις για την Αυτοκυβέρνηση. Στη Λευκωσία έγινε μέσα σ' αυτό το κλίμα το πιο μαζικό συλλαλητήριο που γνώρισε μέχρι τότε η Κύπρος, με 40,000 κόσμο για την Αυτοκυβέρνηση. Ένας από τους τότε ηγέτες της Αριστεράς ο Χρύσης Δημητριάδης, γράφει για το πως εγκαταλείφθηκε εκείνο το μαζικό κίνημα.

Οι Άγγλοι είχαν εισηγηθεί εσωτερική αυτονομία με την ύπαρξη συντάγματος με Κοινοβούλιο, όπου μόνο η εξωτερική πολιτική, η ασφάλεια, η άμυνα και η δημόσια τάξη θα παρέμεναν στα χέρια των Άγγλων. Αυτή ήταν μια μορφή περιορισμένης αυτοκυβέρνησης.

Η Δεξιά τότε στην Κύπρο και επικεφαλής της η Εθναρχία, στην οποία δε συμμετείχαν οι αριστεροί, εστράφηκε εναντίον αυτής της ιδέας και την καταπολέμησε και την μποϋκόταρε. Αντίθετα η Αριστερά στην οποία συμμετείχαν και αρκετοί αστοί πολιτικοί και επιστήμονες, όπως για παράδειγμα ο Γιάννης Κληρίδης, που ήταν τότε με την υποστήριξη της Αριστεράς Δήμαρχος Λευκωσίας, ο Λύσος Σανταμάς που πάλιν με την υποστήριξη της Αριστεράς ήταν Δήμαρχος Λάρνακας, και άλλοι πολλοί συμφώνησαν πως το τι πρότειναν οι Άγγλοι ήταν ένα βήμα προς τα εμπρός και έτσι δέχθηκαν να συμμετάσχουν στη Διασκεπτική, το Σώμα που περιέγραφα πιο πάνω. Όμως εν όψει του γεγονότος ότι μποϋκοταρίστηκε από τη Δεξιά τελικά δεν κατέστη δυνατό να λειτουργήσει αυτό το Σώμα. Εκ των υστέρων φάνηκε ότι, και αυτό το παραδέχθηκαν πολλοί από τη Δεξιά, ότι ο κυριώτερος λόγος που η Δεξιά δεν θέλησε να ακολουθήσει τη γραμμή της συμμετοχής σ' αυτό το Σώμα, ήταν ο φόβος τους ότι τότε εάν εγινόντουσαν εκλογές μπορούσε το ΑΚΕΛ με τους συμμάχους του να πάρει την πλειοψηφία. Αυτό έδειχναν τα αποτελέσματα της περιόδου εκείνης στις Δημοτικές Εκλογές. Εν πάση περιπτώσει, δημιουργήθηκε πρόβλημα μέσα στο ίδιο το ΑΚΕΛ με τη θέση που έπαιρνε το Κόμμα με την ηγεσία του Πλουτή γύρω από αυτό το ζήτημα. Αντιπροσωπεία του Κόμματος επισκέφθηκε την Ελλάδα και βρήκε την ευκαιρία να δει στα βουνά τον Ζαχαριάδη που ήταν τότε ο Γενικός Γραμματέας του Κ.Κ.Ε. Ο Ζαχαριάδης με τις γνωστές του λανθασμένες κατά κανόνα απόψεις, τόνισε στους Κυπρίους αντιπροσώπους του Κόμματος ότι είναι λάθος τρομερό να δεχθούμε συμμετοχή σε ένα τέτοιο Σώμα και να μην αγωνιζόμαστε για την Ένωση με την Ελλάδα, και τίποτε άλλο. Επέστρεψε πίσω η αντιπροσωπεία του Κόμματος. Το θέμα τέθηκε τελικά υπό συζήτηση και τελικά η πλειοψηφία της Κεντρικής Επιτροπής υποστήριξε αλλαγή γραμμής. Δηλαδή, να καταγγελθεί προηγούμενη θέση του ΑΚΕΛ και να επιμένουμε κι εμείς όπως η Δεξιά, εις «Ενωσιν και μόνον Ενωσιν».

1948

Ο ρατσισμός και εθνικισμός

Το 1948 ο μ. Αδάμος Αδάμαντος, τότε Δήμαρχος της Αμμοχώστου, σε κάποια πολιτική του ομιλία είπε: «Έγκλημα πρώτου βαθμού έγινε για την Κύπρο και το λαό της από την Παπαοκρατία και τους σφογγοκολάριους της που αποτελούν το Εθνικό Συμβούλιο. Απέρριψαν την προσφορά της Αποικιοκρατίας που υπέκυψε στην πίεση της Παγκόσμιας κατακραυγής για Ελευθερία των λαών και σεβασμό των αποφάσεων του Διεθνούς Οργανισμού και μας πρόσφερε Αυτοκυβέρνηση - Ανεξαρτησία. Οι εγκληματίες απέρριψαν την προσφορά, ζητούντες Ένωση με την Ελλάδα πράγμα ανέφικτο και αδύνατο για πολλούς και διάφορους λόγους, με κυριότερο λόγο τη σίγουρη άρνηση της Τουρκίας και της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας. Προβλέπω ότι οι άφρονες της Παπαοκρατίας θα προωθήσουν τον Εθνικισμό, τον Σοβινισμό και τον Ρατσισμό και μέσω των καθηγητών θα μολύνουν τη νεολαία με το καρκίνωμα του Εθνικισμού - Ρατσισμού και μίσους εναντίον του σύνοικου στοιχείου. Το ίδιο θα κάνουν και οι Ρατσιστές των Τουρκοκυπρίων. Θα γίνει διαχωρισμός του Κυπριακού λαού.

Αλίμονο εάν φθάσουμε σε διακοινοτικές ταραχές...».

Σχετικά άρθρα [έγραψε και στην εφημερίδα του «Φως»](#) που εξέδωσε μετά την αποβολή του από την Κεντρική Πολιτική Επιτροπή του ΑΚΕΛ.

1949

Η αριστερή αντίδραση στην εγκατάλειψη της Αυτοκυβέρνησης:

Το **Τροτσκιστικό κόμμα** 1949

ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

Η φετινή Πρωτομαγιά ας μας βρει στις επάλξεις του αγώνα για το πέρασμα της εξουσίας στα χέρια του λαού μας, για την ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΗΣΗ. Η προδοτική εγκατάλειψη του συνθήματος της Αυτοκυβέρνησης από μέρους της σταλινικής ηγεσίας και η υιοθέτηση Του συνθήματος της Ένωσης πρέπει να μας κάνει να συνέλθουμε. Το αφιόνισμα της «Ένωσης» πρέπει να το σταματήσουμε εμείς οι ίδιοι. Να εξαναγκάσουμε τους κακή τη μοίρα ηγέτες των εργατικών μας οργανώσεων να μπούνε στον ορθό δρόμο της εξυπηρέτησης των εργατικών συμφερόντων. Αν αρνηθούνε, να τους παραμερίσουμε και να τραβήξουμε μπροστά, με μια καινούργια, μαχητική, ταξικά συνειδητή και αποφασιστική ηγεσία, για τον αγώνα για το πέρασμα της εξουσίας στα χέρια των εργατών - αγροτών. Η «Ένωση» δεν μπορεί να μας προσφέρει ούτε καλύτερους όρους δουλειάς, ούτε καλύτερα μεροκάματα, ούτε το κοινωνικό ξεσκάβωμα μας να μας εξασφαλίσει. Μονάχα την αλλαγή των σχεδίων μας θα μας φέρει. Τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότερο.

ΕΡΓΑΤΕΣ, ΑΓΡΟΤΕΣ, ΚΑΤΑΠΙΕΖΟΜΕΝΟΙ,

Εμπρός στον αγώνα για τη χειραφέτηση μας. Στον αγώνα για τις οικονομικές και πολιτικές διεκδικήσεις μας. Για ανεργιακά επιδόματα. Για την οργάνωση και την ταξική συνειδητοποίηση όλων των καταπιεζομένων. Για την ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΗΣΗ. Για μια Κυβέρνηση Εργατών - Αγροτών, που να πονεί τον εργάτη και να προστατεύει τον αγρότη. Για την πλήρη εθνική και κοινωνική μας απελευθέρωση.

Το Κόμμα μας παλεύει για μια πλήρη συνεργασία με τα σύνοικα στοιχεία που νάναι στηριγμένη πάνω σε ίση μοίρα και σε ίσα δικαιώματα, και θέτει ως βάση στο πολιτικό ζήτημα, το αναλογικό εκλογικό σύστημα, ώστε ν' αντιπροσωπεύονται οι μειονότητες στη διακυβέρνηση του τόπου, απαραίτητης προϋπόθεσης για την ανάπτυξη και την πρόοδο του Κυπριακού λαού.

1950 - Ελεύθερη Κύπρος

25/Ιουλίου/1957

«Κατά περίεργο τρόπο οι ανωτέρω αντιλήψεις του κ. Βλάχου (ότι ο Μακάριος προσανατολιζόταν στην Ανεξαρτησία), συνεφωνούν προς απόψεις, ακτίνες περιλαμβάνοντο εις εν φυλλάδιον από τον τίτλο «Ελεύθερη Κύπρος». Τούτο εκκυκλοφόρει εν Κύπρω κατά περιόδους, ήτο υπέρ μιας ανεξάρτητου Κύπρου και ισχυρίζετο ότι εκπροσωπεί τας γνώμας Κυπρίων παραγόντων».

Γ. Γρίβας Απομνημονεύματα

Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Τραίνο στην πόλη - Τεύχος 10, Δεκαετία 1990-1999, 1993, Λεμεσός, Κυπριακή Συνείδηση

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_10:kipriaki_sinidisi

Last update: **2025/07/15 13:46**

